

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta

Archeologický ústav

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Studijní obor:	Archeologie
Akademický rok:	2016/2017
Název práce:	Mobilita lidských populací na konci doby kamenné
Autor/ka práce:	Bc. Pavel Červinka
Vedoucí práce:	PhDr. Jan John, Ph.D.
Oponent/ka práce:	Ing. Lenka Kovačiková, Ph.D.

1. HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Stanovení cíle/hypotéz/výzkumných otázek a míra jejich naplnění		x			
Použité metody, jejich adekvátnost a relevance ve vztahu k tématu		x			
Faktická, věcná a obsahová správnost			x		
Naplnění zadání bakalářské práce		x			
Interpretace výsledků			x		
Formulace závěrů práce			x		
Odborný přínos práce a její praktické využití		x			
Schopnost argumentace a kritického myšlení autora/ky			x		

2. HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Shromáždění relevantních informací (literatury a ostatních zdrojů)	x				
Provázanost a sled textu, návaznost kapitol			x		
Jazyková a stylistická úroveň práce			x		
Práces daty, informacemi a odbornou literaturou (správnost a četnost odkazování)		x			

3. ZÁVĚREČNÉ SLOVNÍ HODNOCENÍ OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Předložená diplomová práce se zaměřuje na mobilitu lidí v minulosti v rámci střední Evropy, což je nadmíru aktuální, zajímavé a komplexně řešitelné téma vyžadující úzké provázání výsledků archeologie, antropologie, geochemie nebo genetiky, popřípadě i dalších oborů. Toho si byl autor dobře vědom a snažil se potřebu multidisciplinárního přístupu reflektovat hlavně ve směřování první poloviny své diplomové práce. Místy se doslova ponořil do jednotlivých oborů, aby nám, především v kapitolách 2 a 3, zprostředkoval, čím mohou do debaty o migracích minulých populací jednotlivé obory přispět. Obě tyto kapitoly, které pokládám za jádro rešerše, se ale bohužel potýkají se třemi problémy: a) nevyvážeností a chybějící přehlednější strukturou textu, b) slabším důrazem kladeným na vypíchnutí stěžejních informací, jejich logické řazení a postupné rozvíjení a c) nadbytečností nebo naopak absencí některých informací. Co však hodnotím vcelku pozitivně, je snaha prokládat textové pasáže doplňujícími schémata a tím je oživit.

Aby byla má předchozí tvrzení konkrétnější, dovolím si připojit některé příklady. V úvodu kapitoly 3.2. se objevují informace o stabilních a nestabilních izotopech, ale až ve druhém odstavci se dozvíme, co to izotopy vlastně jsou (logičtější by bylo opačné pořadí). Hned v této části by lépe působilo také jasně formulované sdělení, v jakých vzorcích tkáňových struktur jsou izotopové hodnoty měřeny a jaký je obecně princip jejich koloběhu v prostředí a měření (to se týká i kapitoly 3.2.6.). Taktéž u analýzy staré DNA (3.1., resp. 3.1.1.) by bylo vhodnější nejprve říci, co je jaderná DNA, mtDNA a Y-chromozomální DNA, kde je obsažena a proč nás zajímá, a až následně se věnovat stavu a kontaminaci vzorků, jejich přípravě a laboratorní fázi apod. (např. o mtDNA čteme už v kapitole 3.1.1., ale o co se jedná se dozvíme až v 3.1.2.). Za redundantní pasáže považuji, např. část věnovanou detailnímu popisu některých přístrojů (ICP-MS) – str. 57-59, redukce textu by ale prospěla i Vývoji bádání (2.1.). Naopak bych čekala rozvinutí oddílu věnovaného pohřbívání v eneolitu a starší době bronzové (2.3.2.1.), migracím v obou obdobích, např. na základě demografických modelů vycházejících z antropologických dat (2.3.1., např. Galeta – Brůžek 2009) nebo rozšíření a větší propracovanost nejen kapitoly o dosavadních představách o migracích v pravěku na území ČR, ale i střední Evropy.

Autorova snaha si zaslouží uznání ve dvou bodech, z nichž je zřejmé, že usiloval o vypracování přínosné a inovativní studie – a) shromáždil a prostudoval velké množství literatury (přes 240 titulů, přičemž naprostá většina z nich je zahraniční provenience), b) vytvořil promyšlenou a reprezentativní databázi hodnot izotopů stroncia naměřených v antropologických kosterních pozůstatcích. Ty byly navíc rozšířeny o další atributy antropologické a archeologické povahy. Zmíněná databáze, jejíž příprava musela být časově velmi náročná, představuje, dle mého názoru, největší přínos této diplomové práce.

V úvodu Metodiky si autor nadefinoval výzkumné otázky, na ně ale bez jakéhokoliv oddělení nadpisem navazuje popisem zvolených metodických postupů a ty vzápětí přecházejí ve vymezení zájmové oblasti. Samostatné kapitoly se věnují až klimatu a krajině. Je škoda, že v textu o krajině není ani zmínka např. o geologickém podloží zkoumaných archeologických nalezišť, když to je pro hodnoty stroncia určující. U oddílu Databáze (4.3.) nebylo potřeba uvádět příklady vyhledávačů literatury apod.

Ačkoliv si Pavel Červinka kvalitně a pečlivě přichystal vstupní data, bohužel se mu nepodařilo dostatečně „prodat“ výstupy jejich analýzy, a to navzdory tomu, že si zvládl osvojit práci v programu

Statistica či v prostředí GIS. Ve výsledkové části jsou sice prezentovány zajímavé grafy, bloky tabulek se statistickými výsledky nebo pěkné mapy, ale už velmi zřídka se dozvídáme, co z nich plyne. Samozřejmě, některé datové závislosti jsou z grafů patrné na první pohled, nebo je nabídnuté zhodnocení dostačující, to se týká hlavně první poloviny Výsledků, ale zvláště jejich druhé polovině by slušely dokonalejší, nebo alespoň nějaké komentáře. Pak by se jistě nestalo, aby tuto kapitolu do zčásti suplovala Diskuze.

Od diskuzní části, která je členěna podle otázek uvedených v kapitole 4 (Cíle práce a metoda), bych očekávala větší vytržbenost, propojenost (např. dozvídáme se, že faktor orientace těla byl průkazný u nelokálních osob v neolitu, ale nedočteme se jaká ta orientace byla, zda souvisela s některým z pohlaví, popřípadě zda se jedná o jev spojený s určitou oblastí) a důkladnější konfrontaci s publikovanými studiemi různého zaměření.

Z hlediska jazykové stránky se mi jeví, že větné konstrukce jsou leckdy zbytečně složité a objevují se v nich jazyková i obsahová pochybení, což ve finále snižuje možnost porozumět textu. Tento jev není bohužel ojedinělý, prolíná se celou studií. Místy se objevují také překlepy nebo nevhodně zvolené termíny (obvykle v důsledku chybného překladu z angličtiny).

Řazení literatury není zcela důsledné. Pořadí autorů je sice podle abecedy, ale už nejsou dobře chronologicky seřazeny kolektivní a samostatné práce u jednoho autora. Některé v textu citované publikace chybí v seznamu literatury, namátkou: *Pokorný–Dreslerová 2006*, *Rous (1986)*, *Frobenius (1898)*, *Ratzel–Graebner (1911)*, *Kossina (1911)*, *Zvelebil (na str. 8 chybí rok vydání, a tudíž odkaz na konkrétní práci)*, *Childe (1925, 1929, 1958) apod.*

V závěru bych si dovolila autorovi položit tři otázky:

- 1) Jak byste vysvětlil gravitační model migrace, kterou v textu zmiňujete? (strana 16).
- 2) Graf 18 (str. 116) ukazuje koncentraci jedinců do určitého intervalu stronciových hodnot. Lze ale říci jakému geologickému prostředí, potažmo zastoupení půd, tento interval odpovídá?
- 3) V diskuzi (str. 117) je uvedeno, že neolitické ženy se ve střední Evropě častěji stěhovaly do rodin mužů. Je možné zjistit, zda přicházely spíše z oblastí horších nebo kvalitnějších půd, nebo tento parametr žádnou významnou roli nehrál? A je známo něco o tom, z jak dalekých oblastí přicházely (např. na základě stronciových map či genetiky)?

PRÁCI K OBHAJOBĚ: DOPORUČUJI

NÁVRH NA KLASIFIKACI BAKALÁŘSKÉ PRÁCE: DOBŘE

21.8.2017

